

Stráža v viharju

Izdaja vsak četrtek • Posamezna številka stane Din 1.50
Celoletna naročnina Din 40.— • Čekovni račun: „Straža v viharju“, Ljubljana, št. 16.790

Izdaja: Konzorcij „Straže v viharju“ (A. Tepež) • Urejuje: J. Natek
Uredništvo in uprava: Ljubljana, Kolodvorska 23 • Tisk Jugoslov. tiskarne (J. Kramarič)

Ljubljana, 11. aprila 1940

Leto VI — Številka 27

Slovenski akademik je spregovoril

Akadska mladina manifestira za kralja, Jugoslavijo in narod Velike protikomunistične demonstracije na ljubljanski univerzi

Vest, da nameravajo komunistični plačanci prirediti na belgrajski univerzi »mirovni kongres«, da »omirovijo« krvave pohode boljševiških tolp v Španiji, v baltskih državah, v mučniški Poljski, v junaški Finski in krvave pohode njihovih zaveznikov, da ovenčajo z oljčno vejico bodoče krvave orgije sovjetskega barbarizma, je naletela na ljubljanski univerzi na ogorčeno obsojanje vse akademske mladine, ki je v ponedeljek 8. aprila prišlo do vidnega izraza na zborovanju akademske mladine.

V zgodnjih dopoldanskih urah so se pojavili na univerzi letaki, ki so razkrinkali namere »mirovnega kongresa«, ki ga prirejajo plačanci in špijoni kominterne, da si ogledajo, če je naša država že pripravljena za sovjetsko republiko; v teh težkih in resnih časih, ko se morajo vsi Jugoslovani združiti okrog svoje narodne dinastije, da si zavarujemo svojo neodvisnost in svobodo, vadjajo za nas in se igrajo z ognjem vojne. Akadska mladina je ves dopoldan živahno komentirala letak in obsojala hinavsko in nagnusno početje komunistov.

Opoldne pa je njihovo razpoloženje prišlo do vidnega izraza: zbrali so se v ogromnem številu v avli univerze, da tam javno protestirajo proti »mirovnemu kongresu«, proti komunističnim špijonom in plačancem Moskve in da javno manifestirajo svojo zvestobo kralju, Jugoslaviji in našemu narodu. Zbrana akademska mladina je najprej zapela državno himno, nakar je eden izmed njih stopil na stopnice in javno izrazil mišljenje vse zdrave akademske mladine. Jasno in odločno je obsodil razdiralno in škodljivo delo komunistov ter njihovih zaveznikov framasonov in republikancev. Izvajal je:

Ogorčeno ugotovljamo, da se vrši v teh dneh na belgrajski univerzi kongres komunistov, framasonov, republikancev pod lažno firmo »Mirovni kongres«. Predobro poznamo razmere na belgrajski univerzi, predobro one, ki so šli tja, predobro vsebino krilatice »Mirovni kongres«, ki so jo potegnili iz ropotar-

Izražamo neomajno vdanost in zvestobo kralju Petru II.

Nedotakljivost Jugoslavije bomo branili tudi za ceno naše krvi.

Hočemo združiti vso narodno javnost v borbi za dinastijo, narodno in državno moč.

Zahtevamo zaščito univerzitetne znanosti proti destruktivnim zlorabam s strani komunističnih razgrajačev.

Zahtevamo brezobzirno oblastveno borbo proti vsem frama-zonskim, republikanskim in komunističnim pojavom v državi.

Zahtevamo razpust vseh prikritih legalnih komunističnih organizacij na univerzi in izven univerze.

Pozivamo in prosimo vse naše profesorje in učitelje, da znanstveno razgalijo protinaravno, protipravno, protislovensko, protikrščansko lažizanost in zablodo komunizma.

Zahtevamo ustavitev vseh levičarskih listov in publikacij.

Zahtevamo z vso odločnostjo, da se vsi komunistični agitatorji izključijo iz slovenske univerze.

Pozivamo akademike hrvatske in belgrajske univerze, da se pridružijo naši borbi.

Pozivamo akademike univerze, da se otresejo varuštva kominterne.

nice starih in ožuljenih komunističnih laži, da ne bi znali stvari pravilno postaviti na svoje mesto.

Čudimo se, da si drznejo ti ljudje javno zborovati, čudimo, da jim tega ni nihče zabil, kajti zločinska je njih taktika, zločinski njih nameni.

Čas, poln resnosti in odgovornosti, so si izbrali ti plačanci, ki stoje v službi tujih interesov, da neovirano podminirajo naše zdravje notranje jedro, da zrušijo naše vrste, našo odpornost. Nič jim ni mar država, svoboda, samo svoj zločinski cilj poznajo.

Ne, ni nas iznenadilo, da so hinavsko dvignili ti ljudje, ki so brez časti, ki danes pre-

klinjajo to, kar so še včeraj hvalili, svoj okrvavljeni »prapor miru«, ko je vendar njih glavno sredstvo za dosego cilja laž, pokolj, uničenje, bolje vandalizem z razumom obdarjenih bestij.

Spregledali smo njih namene. Danes, ko se je zvezal boljševiški azijski barbarizem s prusko omejeno nadutostjo, da uniči zapadno krščansko kulturo, da uresniči svoje imperia-listične težnje, da utesni celo Evropo v eno samo, krvavo koncentracijsko taborišče, je naletel na zapadne demokratske velesile, ki hote ali nehote branijo krščansko zapadno kulturo. V tem gigantskem, zgodovinskem dvoboju so se postavili ti izkoreninjeni pla-

čanci na stran barbarov in to za ceno obstoja naše države.

Zvezali so se s framazoni, ki so jim blizu po sovraštvo do krščanstva in izbiranju metod v boju, zvezali so se z republikanci in jim obljubili stolčke v »bodoči balkanski sovjetski podružnici«. Njihov bližnji cilj je, porušiti politiko sporazuma, zadovoljive narodov v Jugoslaviji. Sami hočejo zasesti oblast, njih Kerenski je že pripravljen.

Pa njih drznost se ni ustavila samo ob želji po oblasti. Ne. Zgodilo se je to, kar presega vse meje.

V svojo umazano dnevno politiko hočejo povleči našo narodno dinastijo, ki nam je sveta, ki nam je poročstvo naše svobode, na katero vezemo svoj obstanek, svobodo in moč. Do takega zločinskega načrta se še ni nihče drznil povzpeti; do sedaj sta bila vedno naša kraljevska dinastija in obstoj države izven debate, izven notranjih političnih trenj, toda tem plačanim zločincem sta na poti pri izvedbi njih gnusnih namenov.

S tem je naša potrpežljivost pri kraju. Ne poznajo naše velike ljubezni do krščanstva, naroda, države, kralja; nič niso računali z našo pripravljenostjo do žrtev, do boja, nič vpoštevali naše moči. Dovolj je slepomišenja in nesramnega izrabljanja. Sloveški akademiki, ki smo stali vedno odločni in strnjeni na braniku katolicizma, naroda, države, dvigamo danes visoko naš bojni prapor, stopamo danes vsi brez izjeme v prve bojne vrste.

Naš boj velja: komunistom, framasonom, republikancem. Družni nas velika ljubezen do države, dinastije, ljubezen do svobode. Ni nas strah, ker z nami je narod. — Zato na delo, v borbo!

Navzoči so govor neprestano prekinjali z navdušenimi vzkliki: Živela dinastija, živela Jugoslavija; živela krščanska Evropa, dol s kominternom! Zahtevamo razpust Slovenskega kluba, kjer vedrijo komunistični akademiki. Po govoru, ki so ga zbrani navdušeno odobraval, je bila sprejeta naslednja resolucija (Konec na drugi strani.)

zboru akademske mladine slovenske univerze v Ljubljani:

Izjava

sprejeta na zboru slovenske akademske mladine univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani dne 8. aprila 1940

za državo in dinastijo proti razdiralnemu početju framazonov, republikancev in komunistov.

1. Slovenski akademiki univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani izražajo svoje ogorčenje nad dejstvom, da je sklican na belgrajski univerzi »mirovni kongres«, na katerega so bili vabljeni akademiki tudi iz hrvatske in slovenske univerze. Naše ogorčenje je upravičeno, ker se za to lažno »mirovno« oznako skriva komunistična pobuda, vodstvo in propagandna akcija.

2. Še so nam v spominu krvave žrtve preteklih komunističnih izgrede na belgrajski univerzi in še posebej demonstracije, ki so jih ob priliki komemoracije francoskega admirala Gueprata vprizorili na belgrajski univerzi belgrajski komunisti z vzklikanjem proti »imperialistični« Franciji. »Mirovni« kongres v Belgradu ima isti namen: zlorablja našo vojaško nevtralnost manifestirati za lažne- vtravno boljševiško Rusijo in demonstrirati proti »kapitalistično-imperialistični« Franciji. Takih neznačajnih salto mortale je sposobna samo do dna izkvarjena komunistična duša, ki svojo moralo uravnava po trenutnih poveljih iz Moskve. Ista »omladina«, ki je pred par leti po belgrajskih ulicah aklamirala predstavnika osvobodilne »demokratične« Francije, danes pljuje na »imperialistično« Francijo (ki nima pod svojo oblastjo niti enega slovenskega podanika) —, in to zgolj zato, ker je Moskva spremenila svoje interesne simpatije.

3. Izražamo svoj stud nad izdajalskim početjem špijonov kominterne, ki po nalogu Moskve razkrajajo notranjo moralno strnjeno in odporno in to v času, ko se na frontah odloča o neznani usodi bodoče Evrope.

4. Zahtevamo brezobzirno oblastveno borb proti vsem framazonom, republikanskim komunističnim pojavom v državi: prisilno delo za vse člane kompartije, razpust vseh prikritih legaliziranih komunističnih organizacij, ustavitve vseh levičarskih listov in publikacij.

5. Zahtevamo zaščito univerzitetne avtonomije proti destruktivnim zlorabam od strani komunističnih razgrajčev. Zahtevamo, da se univerza zaščiti znanosti!

6. Opozarjamo domače in tuje javno mnenje pred usodno zamenjavo: izgrede, akcije, demonstracije, kongresi itd., ki jih prirejajo komunisti belgrajske univerze se ne smejo tolmačiti kot volja jugoslovanske akademske mladine. Akademska mladina slovenske in hrvatske univerze ni in ne bo nikoli izročila zastopstvenega pooblastila belgrajskim komunistom.

Prepričani smo, da se bo tudi srbska akademska mladina z vso odločnostjo otrsela vsiljivega varuštva agentov kominterne, izdajalcev kralja, naroda in države.

7. Pozivamo vso slovensko, hrvatsko in srbsko akademsko mladino, pa tudi vso narodno javnost, da se pridruži tej naši veliki

borbi za dinastijo, narodno in državno moč proti agentom boljševiške kominterne, ki bi hotela, skrivajoč se za svojo lažnevtoralnost ta veliki boj v Evropi zlorabiti za svoje suženjske načrte.

Naj živi velika nepremagljiva Jugoslavija!
Naj živi kralj Peter II. in naš narodni kraljevski dom!

Naj živi svobodna Evropa svobodnih evropskih narodov!

Dol s kominterno in njenimi agenti!

Slovenska akademska mladina
Univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani.

Brzjavke

Z zborovanja so bile odposlane brzjavke Nj. Vel. kralju Petru II., kateremu mladina, zbrana na velikih manifestacijah za državo in monarhijo proti razkrajalnim akcijam framasonov, republikancev in komunistov, ki se skrivajo za lažno krinko »mirovnega kongresa«, izraža vdanost in zvestobo. Brzjavka je bila sprejeta z navdušenjem in z manifestiranjem za kralja in Jugoslavijo. Brzjavka iste vsebine je bila poslana Nj. Vis. knezu namestniku, ki je bila sprejeta z istim navdušenjem. Nadaljnje brzjavke so bile odposlane ministrskemu predsedniku Dragiši Cvetkoviču in notranjemu ministru Mihaldžiću, v katerih mladina izraža pričakovanje, da kraljevska vlada pri odgovornem delu za narod in državo v teh velikih časih ne bo ostala na pol pota v borbi proti framasonom, republikancem in komunistom. Predsedniku senata dr. Antonu Korošču pa je bila z zborovanja akademske mladine odposlana brzjavka, v kateri slovenska mladina univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani, zbrana na velikih manifestacijah za državo in monarhijo proti razkrajalnim akcijam framasonov, republikancev in komunistov, ki se skrivajo za lažno krinko »Mirovne- nega kongresa«, izraža velikemu soustanovitelju Jugoslavije zahvalo za njegovo državniško budnost v borbi za zaščito naroda in države proti framasonskim, republikanskim in komunističnim elementom.

S pesmijo Hej Slovenci se je zborovanje na univerzi zaključilo. Zbrani akademiki so se podali v sprevedu pred bansko palačo, vzklikajoč kralju, Jugoslaviji, proti komunistom in zahtevali razpust Slovenskega kluba in odstop univerzitetnega sekretarja, ki je ponovno tako nastopil, da mu kat. akademiki ne morejo zaupati. Ko so manifestanti prišli pred banovino, je deputacija odnesla resolucijo g. banu, ki se je po deputaciji vsej zbrani mladini za njeno dosedanje delo zahvalil in jo pozval, naj vztraja pri svojem delu za kralja in državo proti vsem razdiralnim elementom.

Za tem se je z državno himno manifestacija zaključila.

Slovenski akademik je spregovoril. Odločno, jasno in kratko. Odklonil je z jasno besedo delovanje komunistov, framasonov in republikancev, prav tako je z jasno besedo izrazil vdanost in zvestobo svojemu kralju in svoji narodni državi. Kratko in jasno, tako kot ima navado slovenski akademik, da ga bo čula vsa Jugoslavija.

Čudimo se, da o veličastni manifestaciji za kralja in državo proti razdiralni akciji komunistov, framasonov in republikancev torkovo »Jutro« ni ničesar priobčilo, dasi se gospodje okoli »Jutra« o »patriotskih« manifestacijah v njihovem taboru razpišejo čez cele strani.

Čudimo se dejstvu, da je »Jutro« opetovano zagovarjalo komuniste (omenimo samo »Jutro« izpad proti oceni Wendlove knjige Marseljeza, ki je izšla v Straži v viharju), a sedaj molči. Res, čudno se nam to zdil

Počitniški tabor SDZ 1940 v Ptujju!

Fantje: od 6. do 9. julija

Dekleta: od 10. do 13. julija

Agitirajte. Zbirajte dinarje. Oskrbite si kroje. Letošnji tabor bo prekosil vse dosedanje. — Geslo: Vsa armada SDZ se zberi v Ptujju!

Športnik — značaj, žentlemen, rekorder, svetnik

(Nekaj misli duh. voditelja kat. dijaštva na Češkem, p. Dom. Pecka.)

Poganski svet

Poganski svet je končal z idealom športnika. Ideal poganske antike je bil tekač, metalec diska, borec, atlet.

Atlet je bil vzdržan človek. Odrekal si je vsak užitek, da bi si ohranil telesno moč in dosegel venljivi venec. Atlet je bil navidezno podoben svetniku. Tako vsaj govori Apostol: Vsak pa, ki tekmuje, se zdržuje vsega: oni delajo to, da bi prejeli minljivi venec, mi pa neminljivega. Jaz torej tako tečem, ne kakor na slepo; se tako borim, ne kakor bi mahal po zraku, marveč zatiram svoje telo in ga devljam v sužnost, da bi, oznanjujoč blagovest drugim, ne bil sam zavržen. (I. Kor. 9, 24—27.)

Atlet se bojuje s telesom. Bori se za ploskanje. Teče na slepo. Poskuša se s sovražnikom, ki ni njegov sovražnik. Svetnik se bojuje z duhom. Bori se za rešitev duše. Teče na gotovo. Poskuša se s sovražnikom, ki je njegov sovražnik: telo, svet, hudč.

Srednji vek

V apostolski dobi še ni bilo kristjanov. Bili so svetniki; bratje, sveti so se imenovali med seboj. Ko pa je zmagała Kristusova vera, so mnogi prejeli krst iz posvetnega dobička kakor še danes. Biti v Cenkvu, je v začetku pomenilo biti svet. Kristjan je človek, ki se maziva po Kristusu, ima Kristusovo ime. Pravi: Gospod, Gospod! Vendar ne zadostuje govoriti Gospod, treba je izpolnjevati voljo Očeta.

Kristus je bil Ideal. Kristjani so zanj živeli in umirali. Kristjani so se bojevali, da bi osvobodili sveto deželo. Križarska vojna ni bila svetna vojna. To je bila viteška vojna. Svetniki so jo vodili. Svetniki so k njej izpodbujali.

To je bil srednji vek. Končal se je s knjigo Imitatio Christi — Hoja za Kristusom.

Novi vek

Vzdignil se je menih iz Wittenberga in proglasil biblijo za edino vodilo vere. Ker pa knjigo razume vsak po svoji pameti, ni čudno, da je bil razum proglašen za versko merilo. Luter je začetnik racionalizma. A racionalizem je biblijo zavrnil kot zbirko židovskih bajk. Kristjana je enačil s tepcem. Ideal je postal »značaj«. Če vas zabava, lahko poiščete v

kakšnem leksikonu, kaj je značaj — karakter. Po čitanju boste morebiti zvedeli, da je značaj dosleden in izravnani način mišljenja in ravnanja, ki ga volja izoblikuje na temelju prirojenih sposobnosti in nagnjenosti.

Brez Boga, brez Kristusa

Ni tu niti besede ne o Bogu, ne o Kristusu. Človek je sam sebi dovolj. Rousseau brblja: Človek je po naravi dober. Slišite v tem Voltairov smeh: Boga potrebujejo samo čevljarji. Izobraženim ljudem zadostuje znanost.

Značaj

Značaj je nejasna beseda. V grščini pomeni karakter — karakteros lastninsko znamenje. Ovcam je n. pr. bilo vžgano znamenje lastnika. To je bil karakter. V teologiji se imenuje karakter neizbrisno znamenje, ki ga vtisne duši svetost krsta, birme in mašniškega posvečenja. To je znamenje pripadnosti Kristusu, znamenje soudeleženstva Kristusovega duhovništva.

Edino v teologiji ima torej pomen. Povsod drugod je to ime osamljeno in ne pomeni ničesar. Karakter je razmerje duše do Kristusa. Zavržemo li Kristusa, ni značaja. Če še kljub temu tudi potem govorimo o značaju, moramo biti pravični do vseh govorečih na svetu: značaj je beseda, ki neprenehoma kliče po svojem roditelju. O tem se prepričamo, če ga prevedemo slovenski: z namenje. In tu se oglasi neizprosno logično vprašanje: Koga? Česa? Čegavo?

Leksikonski značaj je kristjan brez Kristusa.

Žentlemen

In kakor je karakter destilat kristjana, tako je žentlemen destilat viteza. Žentlemen je olikan človek. Izpolni, kar je obljubil. Je to mož, ki nikoli ne govori o sebi. Mož, ki spozna točno trenutek, kdaj je nepotreben. Mož, ki pravi dame in gospodje, a ne gospodje. Mož, ki sleče rokavice, preden vam poda roko. Itd.

Športnik

Športnik je naravnejši. Žentlemen hoče biti vljuden. Športnik hoče biti gibčen. Žentlemen noče imeti slabega glasu. Športnik noče

imeti velikega trebuha. Zentlemen govori čim manj. Športnik rjove, kar največ more. Zentlemen si dela iz sovražnikov prijatelje. Športnik si dela iz prijateljev sovražnike. Zentlemen se klanja. Športnik brca in suje.

Rekorder

Rekorder je človek, ki je skočil za 1,5 cm dalje kot drugi rekorder. Ali pa človek, ki zna bolje teči kot konj, bolje plavati kot riba, bolje skakati kot opica. To je športnik v bistvu. Razlika je v tem, da ima rekorder slavo, športnik živi brez slave; ne, da se za njo ni trudil, ampak, ker je imel vedno neuspeh — smolo.

Športnik je atlet.

In mi?

Ali naj bomo žalostni, da nismo športniki, »žentlemeni«, rekorderji, »leksikonski značajci«? Zelo pravilno in točno je nekdo dejal: Obstoja ena edina žalost, in to je, da ne pripadamo k svetnikom. Morda ne čutimo te žalosti, ker je naš okus skvarjen po »športu«, »rekorderstvu«, zunanjem žentlemenstvu itd. Naša nesvetost je stanje, ki ne moti našega spanja, niti našega prebavljanja; nam je tako kakor če bi nam kdo rekel: Žalostno je, da nismo vrhovodci.

Nismo svetniki; kaj smo tedaj? Ali smo zgubili okus za božje, nebesne višine? Nismo več pravega okusa kar imamo zemeljsko mrzlico in smo se v posvetnem mrazu močno prehladili.

ZTO. Članske izkaznice SDZ so prispale in so take, da jih boste vsi veseli. Članske izkaznice so obvezne za vse člane krožkov in stanejo 2 din. Pošljite takoj slike (na hrbtu ime in rojstni kraj in leto rojstva) in denar.

R. Čuješ:

Oh, ta imena!

Opomba: Priobčujemo nadaljevanje razprave »Oh ta imena«, ki smo jo začeli priobčevati v 24. številu »Straže v viharju«. — Uredništvo.

Pa tudi evolucija v gospodarstvu, kakor jo je najizraziteje izrazil Friedrich List s svojo shemo stopenj zgodovinskega razvoja gospodarstva v uvodu v delu »Das nationale System der politischen Ökonomie« (1843), je znanstveno ovržena. List razlikuje naslednje postopno si sledeče stopnje razvoja: 1. divje stanje (lov, ribarstvo), 2. stopnjo pastirstva (živinoreja), 3. stopnjo poljedelstva, 4. stopnjo poljedelstva in obrti ter končno 5. stopnjo poljedelstva, obrti in trgovine. Pri Kardelju pa razberemo naslednje razvojne stopnje: 1. doba zbiralnega gospodarstva, 2. doba lovskega gospodarstva, 3. doba poljedelstva (sprva sejejo vsako leto drugod, končno se stalno naselijo), 4. doba živinoreje, 5. doba obrti, 6. doba trgovine. Nato pride k drugim oznakam: naturalno gospodarstvo, suženjstvo, fevdalizem, kapitalizem. Kakor vidimo, se shemi Lista in Kardelja v glavnem ujemata, le dobi poljedelstva in živinoreje si sledita pri obeh drugače. Dr. Bilimovič je v »Uvodu v ekonomsko vedo« zbral ugovore zoper Listovo shemo: 1. »Značaj pridobitnih panog je odvisen od naravnih pogojev, ki so različni. Zato niso mogli vsi narodi priti vseh omenjenih stopenj. 2. Posamezne panoge se niso pojavile v onem redu, kakršnega podaja Listova shema...

Nedeljske misli

Molitev v nedeljski sv. maši ima tako lepe in pomembne misli, da ne bo odvet, če se kar pri njihovi jedrnatih vsebini ustavimo in pogledamo v njeno globino.

Molitev se začneja takole: »O Bog, ki kažeš blodečim luč svoje resnice...« Kako globoko je to povedano! Mi torej blodimo proti resnici. To, kar mi premoremo, se pravi bloditi. Čim bolj človek spoznava zgodovino človeštva in njegovega prizadevanja, tem raje priznava to ugotovitev nedeljske molitve. Mi res samo blodimo. Vsaka nova doba mora sproti popravljati blodnje svojih prednikov. Toda če blodimo, vendarle nekam težimo in smo v neko smer namenjeni. V molitvi stoji zapisano, da tistim Bog kaže luč svoje res-

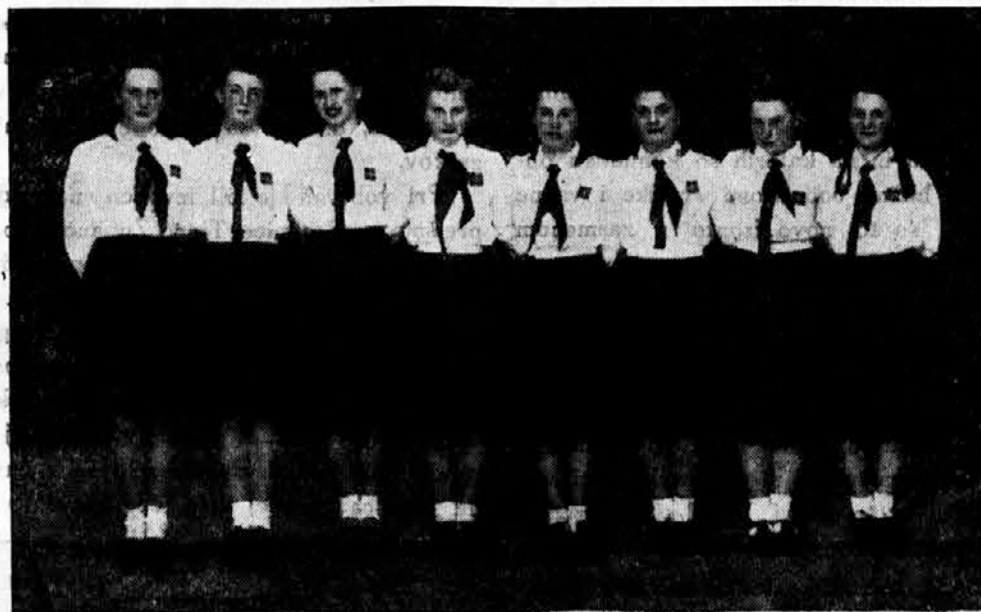
nice. Pomislimo, kaj se to pravi! Bog odgovori na naše blodnje s tem, da nam pokaže luč svoje resnice. Rekel bi kdo: To je pa hudo poniževanje človekovega razuma. Ali mar razum ničesar ne premore? Praksa kaže, da razum sam res lahko v posameznostih doseže velike stvari, toda v celoti vendarle blodi. Ali nismo v tako visoki kulturi, s takimi velikimi pridobitvami, s katerimi se ponaša moderni čas, le obupali nad vsemi racionalizmi? Ali je mar to kaj drugega, kakor trdi tudi molitev? Če pravi molitev, da Bog pokaže luč, pač ne misli drugega kakor milost in razodetje, s katerima Bog človeku kaže, da s tema dvema in obenem z razumom ugleda luč resnice. Torej z razumom le blodimo, če pa zra-

ven še Bog pokaže tisto smer, ki jo sicer z razumom iščemo, potem pa pridemo do luči resnice.

Molitev nadaljuje: »da se morejo vrniti na pot pravičnosti...« To se pravi: Če smo z božjo pomočjo prišli do luči resnice, potem se nam šele razodene prava pot pravičnosti. Ali ne ugotavlja zadnja papeževa okrožnica, ki analizira vse vzroke sedanje zmede v Evropi, prav iste misli? Šele po resnici se pride do pravičnosti. Zato moramo vsi, ki se prištevamo h krščanstvu, zametavati, kar je temu nasprotno in stremeti za vsem, kar je lega imena vredno.

Resnično, v tej kratki nedeljski molitvi je podano globoko jedro, kako je treba zastaviti vso našo usmerjenost, da ne bo blodna, da bo peljala k luči resnice in po njej k pravičnosti. Pridružimo se v nedeljo z iskreno prošnjo molitvenemu besedilu. Saj je sestavljeno kakor nalašč za naš čas!

S telovadne akademije v Mariboru

Članice SDZ v krojih

Belgrajsko pismo

V Belgradu, kjer je imel komunizem do sedaj ugodna tla za rast in nemoten razvoj med študenti, je nastal preokret »od zgoraj«. Ni nam treba tega dokazovati z lastnimi besedami. Dovolj bo, če podamo vsebino letaka, ki ga je pred kratkim izdal akcijski odbor. Letak je zelo bojevit in poln visokih fraz o herojskem boju mladine za študentska prava, svobodo znanosti in avtonomijo univerze. Njegova vsebina je naperjena proti neki reakciji in provokaciji. Pod tem je treba razumeti univerzitetno oblast, ki je dobila povrhu še laskav naziv »ratnega huškača«.

Vsebina letaka je sledeča:

Izkušnja minulega semestra je privedla študente do spoznanja, da se univerzitetni senat

3. Kolikor smemo soditi o nastanku glavnih produkcijskih panog, niso nastopile ena za drugo, ampak so se v najprimitivnejši obliki pojavljale približno isto dobo... 4. Vse glavne pridobitve panoge so nastale že davno, niso pa ostale od tega časa neizpremenjene, ampak so večkrat izpremenile svojo obliko in organizacijo, in jo še izpreminjajo naprej... (stran 49—51).

Delo je pisano v duhu nekoliko prikritega dialektičnega materializma.

Tu pa tam najdemo sicer kak stavek o ustvarjalni moči duha ali kaj podobnega. Toda odkar sem prebral Kardeljevo razlago Marksovega citata o »filozofiji pričujočega sveta« (Sodobnost 1939, str. 490) in pa Leninovo delo »Materializem in empiriokritičizem«, si ne morem drugače kot v duhu dialektičnega materializma razlagati tudi takihle stavkov: »Čas, ki sva se vozila z njim iz dobe v dobo, s pomočjo katerega sva proniknila v najtemnejše dobe in odkrila vsepovsod le pravo resnico (čeprav je delo v celoti precej daleč od prave resnice — moja opomba), 'Čas' je vseobsegajoča misel, ki prodira vse globlje in globlje v bistvo prirode, človeka, časa in prostora...« (str. 74) ali pa: Mi (stroji kot predstavniki proizvodnih razmer — moja opomba) smo zgodovina Tvoje preteklosti, sedanosti in bodočnosti.

Ti si ustvaril nas, mi smo oblikovali Tebe. Uspeh smo Tvojega blestečega UMA, toda svojo voljo imamo, ki se ji pokoriš.

Preustvarjamo DRUŽBO (str. 76).

Ali ni to le druga nekoliko manj jasna oblika Leninovega stavka: »Človekovo mišljenje je torej po svoji naravi sposobno, da nam podaja absolutno resnico, ki je vsota relativnih resnic in nam jo tudi podaje. Vsaka stopnja v razvoju znanosti dođa tej vsoti absolutne resnice nova zrnca...« (Materialismus und Empiriokritizismus 123) in Marksovega stavka: »Skupnost proizvodnih razmer sestavlja gospodarsko zgradbo družbe in tvori stvarno podlago, na kateri se dviga pravna in politična stavba. Socialno, politično in duhovno življenje je določeno po proizvodnem načinu materialnega življenja... Če se spremeni gospodarska podlaga, se počasneje ali hitreje spremeni tudi vsa velikanska višja stavba« (v Uvodu k Zur Kritik der katolischen Ökonomie). Pa tudi sicer nisem v zadregi s citati, ki popolnoma in odkrito, včasih pa malo zabrisano izražajo dialektični materializem. Za primer jih nekaj navajam. Ze v uvodu beremo: — kajti gospodarstvo je najpravičnejša družbena sila, ki poganja človeško življenje vse dalje v napredek. Ono je kakor nevidni motor, ki neprenehoma drdra in vleče za seboj kulturo, znanost, umetnost, politiko in vse drugo, kar še spada k duhovnemu življenju človeka« (str. 6). »Vse to, kar smatraš danes za vsakdanjo, nujno potrebščino, v čemer živiš, kar vidiš po obljudnih krajih, je plod gospodarskega razvoja, plod človeškega dela« (str. 8). »V človeški zgodovini je nam-

reč vedno tako: vselej je mislil človek najprej na to, kako bo živel, s čim se bo preživljal, potem šele je prišlo vse drugo. Zato je treba najprej spoznati gospodarske potrebe, ki so rasle s človekom, potem pa nam postane tudi vsa ostala zgodovina človeške družbe bolj jasna in razumljiva« (str. 9). Te temeljne misli, ki jih beremo, preden prične Stefan potovati, se dosledno nadaljujejo v sledečih poglavjih. Odveč bi bilo podrobno naštevanje. Navajam jih kot primere le nekaj, ne da bi jih sistematično izbiral: »Človek a je rodilo delo« (str. 13). »Toda tudi grško in rimsko družbo je privedel suženjski gospodarske sestav k popolnemu propadu« (str. 31). »Če bi bile te vrste orodja bolj sestavljene, bi se suženjstvo prav gotovo ne obneslo« (str. 32). »Duševnost te družbe povsem odgovarja njenim gospodarskim potrebam« (str. 56). »Ta prevrat je povzročil trgovski denar, ko se je začel še bolj mešati v proizvodjanje dobrin« (str. 57). Osnovna misel celotnega spisa je: »Proizvajalne razmere določajo vse človekovo življenje in vodijo človeško zgodovino.

In tako delo je izdalo JUU v zbirki Mladinske Maticice, ki so jo zlasti v prejšnjih časih nekateri narodu in veri odtujeni učitelji naravnost vsiljevali otrokom. Čudim se, kako je JUU moglo izdati takšno knjižico za mladino. Možno je, da ali ni spoznalo tendence dela ali pa, da mu je bila prav ta tendenca celo po volji. Oboje pa je slabo in JUU ne opravičuje.

na vso moč trudi, da bi študentom onemogočil delo. Zato prepoveduje zborovanja in konference, proslave in komemoracije, a prav tako pobiranje prispevkov za španske prostovoljce in za internirane tovariše. Upravnik študentskega doma kuje načrte, da bo odpustil iz doma prav najaktivnejše študente, ki sodelujejo pri študentovskem pokretu. Jasno je, da univerzitetne oblasti delajo po dobro premišljenem načrtu in da hočejo na vsak način študentom onemogočiti delo. Toda študentje, ki so v dosedanji herojski borbi položili že prenekatero žrtev na oltar svobode znanosti, avtonomije univerze itd., bodo tudi v tem boju ostali solidarni.

To je kratka vsebina letaka.

Tudi belgrajske univerzitetne oblasti so torej prišle do spoznanja, da mladina s takimi nazori ne bo prinesla narodu ne državi srečne bodočnosti. Vendar je boj, ki ga je — dokaj pozno — začela proti komunizmu, zgolj zunanji. Zato ne bo rodil zaželjenih uspehov, marveč ustvaril »mučenike«, ki jih komunistična propaganda zna spretno izrabiti v svoje namene. Proti ideji se ni mogoče boriti zgolj s paragrafi, marveč se je treba boriti zoper njo z idejo prave in večne resnice. Ta je edino v krščanstvu.

Zato bi se tudi med srbskimi študenti moral formirati krog idealnih in vernih pravoslav-

nih akademikov, ki bi si zastavili cilj boriti se z vso odločnostjo zoper zmotni in zapeljivi komunizem. Nasproti megleni ideji utopistične internacijonale bi morali postaviti jasno idejo Kristusovega kraljestva miru in pravičnosti. Študirati bi morali socialna vprašanja na temelju krščanskih načel in ne iz Marxa ter Ilića. Izdajati bi morali list, ki bi naj akademsko in srednješolsko mladino prepajal s krščanskimi načeli. Dokler se to ne bo zgodilo, se bo vsak poizkus borbe zoper komunizem začel in nehal pri pendreku.

Toda gotovo se bodo tudi med srbskimi akademiki našli idealni fantje, ki bodo s krščanskim življenjem pokazali na neminljivo resnico in pomedli s komunizmom med seboj in med tovariši.

Srbski nacionalni akademiki so se začeli zbirati v neki novi organizaciji »Srbska fronta«, ki naj bi bila centralna zveza nekomunistične mladine. V njej so tudi ljotičevci in jugovci, ki so se odločili za borbo s komunizmom. Na konferencah, ki so se vršale v preteklem tednu in na katerih so komunisti obljubljali v bližnji bodočnosti »velike i važne dogodaje«, so to novo fronto z zasmehom omenjali. Sicer pa govore komunisti o svojih nasprotnikih kot o »mikroskopski manjšini«.

lino, ki jo je povzročila nezvestoba. Tej razvalini je nadel to, česar sama po sebi nima (dovtipnost, smešnost), ni pa hotel videti resnosti, ki tiči v tej snovi. Izbral si je torej za komedijo nekoliko neprimerno snov.

Avtor je v svoji komediji vsekakor dokazal, da odlično pozna vse odrske prijeme in da se mu fabula razpleta čisto v slogu francoskih meščanskih iger, pri katerih se je tudi učil. In prav ta vplav meče z lahko-miselno mirnostjo, s katero se je avtor lotil pričujoče snovi, na vse delo senco obledelosti, obrabljenosti. Uprava Nar. gledališča nam ni storila s tem delom bogve kolike usluge, razen te, da smo spoznali tega madžarskega dramatika in pisatelja. Vsakdo bo sicer moral priznati, da je delo v odrskem pogledu povsem dograjeno, prav tako pa bo priznal še nekaj, namreč: veni, vidi — frustra. Morala se s takimi igrami rahlja, ne pa utrjuje.

Občni zbor DSKA „Savice“

Dne 5. aprila t. l. zvečer smo se zbrale Savičarke v Beli dvorani k 16. redn. občnemu zboru. V svoji sredi smo pozdravile gospo banico dr. Natlačenovo, zastopnico krščanskega ženskega društva, zastopnico kršč. ženske zveze, zastopnico katoliških akad. starešink, zastopnico Prosvetne zveze in pa zastopnike bratskih društev. Prav lepo smo pozdravile tudi našega duhovnega voditelja g. prof. dr. Andreja Snoja, ki nam vedno stoji ob strani z dobrim nasvetom in nas spodbuja s svojo toplo besedo še za nadaljnje delo.

Predsednica je prebrala našemu velikemu dobrotniku narodnemu voditelju dr. Antonu Korošču vdanostno pismo, katero smo sprejele z velikim odobravanjem.

V poročilih upravnega odbora smo imele priliko videti vedno večji razvoj in napredek našega društva. Saj se more »Savica« s svojim

velikim številom članstva sedaj prištevati med najmočnejša akademska društva. V preteklem semestru smo imele več članskih sestankov, na katerih so nam predavali sami izbrani predavatelji predvsem o vprašanjih, ki zadevajo naše študirajoče in izobraženo ženstvo. Tudi za razvedrilo je bilo poskrbljeno. V začetku leta smo imele »brucovski« večer, na katerem smo sprejele v svojo sredo precejšnje število novink. Na pustno soboto pa smo priredile družabni večer, kjer smo s pesmijo in šaljivimi prizori proslavile pusta. Na oba tadv večera smo povabile tudi gospe, članice krščanskega ženskega društva in kršč. ženske zveze, z namenom, da se gospe seznanijo z našim delom. Za obilno udeležbo in blagohotno pomoč se jim zato najpristrčneje zahvaljujemo. — Vsako prvo soboto v mesecu pa smo se v alojzijeviski kapeli zbrale k skupni sv. maši.

Prav pridno smo delovale tudi v akademski Elizabetni konferenci. Podpirale smo revnejše tovarišice, za božič in veliko noč pa smo našim revnim družinam s številnimi otroki poskrbele, da so vsaj malo bili deležni praznikov.

Pri volitvah je bil izvoljen nov odbor s prejšnjo predsednico Tinco Zupančičevo.

Pri slučajnostih se je razvila zelo živahna debata, kjer smo predvsem sklenile, da bomo skušale pridobiti za »Savico« tudi druge katoliške akademičarke, ki so se nas doslej iz neznanih vzrokov ogibale. Za zaključek nam je spregovoril še naš g. duhovni voditelj nekaj spodbudnih besed. Razšle smo se z zavestjo, da »Savica« precej dela, čeprav je to njeno delo bolj tiho in skrito in da se tudi vedno bolj osamosvaja.

Statistika »Našega« bengalskega misijona.

postaja	patrov D. J.	skolastikov D. J.	cerkva in kapelic	katehistov	krščenih	katehumenov
Bošonti	2	1	15	10	1675	68
Kharry	1	—	11	6	1122	17
Morapai	2	1	17	13	2588	27
Rachabpur	2	—	17	16	2303	160
Satkhira	1	—	2	9	158	780
skupaj	8	2	62	54	7846	1020

Skupno število vernikov je torej 8866.

Knjige

Dr. Jeraj: *Slovinci in Jugoslavija. Ljudska državljanska vzgoja. Tiskala in založila tiskarna sv. Cirila, Maribor. 1940. Cena 2 din.*

Drobna knjižica, ki jo je napisal dr. Jeraj, ima namen, da na poljuden način prikaže bralcu važno vprašanje odnosa Slovencev do Jugoslavije, pomena države, za nas zlasti važno vprašanje, kaj nam je Jugoslavija. Knjižico toplo priporočamo vsem! Njeno važnost podčrtuje dejstvo, da se danes Jugoslavija preureja tako, da bo trem bratom prijeten in topel dom, zato naj bi ne bilo med nami niti enega, ki v tem zgodovinskem trenutku ne bi pravilno znal oceniti vseh

Pridobivajte nam novi naročnikov!

onih provin našega narodnostnega življenja pred in v Jugoslaviji, ki jih dr. Jerajeva knjižica na poljuden, vsem razumljiv način podaja. Delo je posvečeno našemu narodnemu voditelju dr. Antonu Korošču, soustanovitelju Jugoslavije. —k.

V življenje. Pisma slovenskim fantom. Izdaja Zveza Fantovskih odsekov. Ljubljana 1940; 135 strani.

Katoliška telesno-ozgojna mladinska organizacija se ne more zadovoljiti samo s kulturo telesa, ampak je zanjo še važnejša duša, katere posoda je telo. Svoj namen vidi dosežen šele takrat, ko se oba, telo in duša, skladno razvijata in napredujeta v smislu božje zamisli. Zato je prav, da je ZFO izdala v ponatisu »Pisma slovenskim fantom« v pri-kupni in priročni izdaji.

Duhovni prijatelj vodi v teh pismih, ki jih je razdelil v štiri večja poglavja (Slutnje, Vihar, K soncu, Zrelost), mladega fanta mimo zablod in stranskih poti, kamor bi ga lahko zvalila spolna sla, po poti, ki je edina vredna slovenskega fanta, pa je obenem ljuba Bogu in najboljšo zagotovilo, da bo kdaj pozneje osnovano družinsko ognjišče res košček raja na zemlji, ne pa pekel.

Knjižici je napisal lep uvod prevzošeni g. škof dr. Gregorij Rožman.

Sveto pismo stare zaveze. Prvi del. Pet Mojzesovih knjig in Jo-zuetova knjiga. Z odobrenjem škofa lavantinskega priredil dr. Matija Slavič, profesor biblijskega študija Stare zaveze na teol. fakultete ljubljanske univerze. Izdala Bogoslovna akademija v Ljubljani. Založila Družba sv. Mohorja v Celju, 1939.

Ni še dolgo, kar smo dobili Slovenci nov lep prevod Nove zaveze. Pred kratkim smo dobili še žepno izdajo Nove zaveze po tako nizki ceni, da je dostopna slehernemu Slovincu. Z veseljem pa moramo ugotoviti, da nismo pri tem ostali. O tem nam priča lepo opremljena knjiga: Sveto pismo stare zaveze, ki ga nameravajo izdajatelji izdati v štirih delih.

Prvi del je že izšel. V lepem jeziku in slogu nam dr. Slavič podaja prvih pet Mojzesovih knjig in Jo-zuetovo knjigo.

Sveto pismo stare zaveze naj bi ne bilo samo okras knjižnic naše inteligence, ampak naj bi ga tudi ta, ko ga ima sedaj pred seboj, za svoje življenje čim vestneje uporabljala. —k.

ZTO. V kratkem bo Zveza izvedla revizijo po vseh krožkih.

ZTO. Nekaj krožkov je nabiralno akcijo za počitniški dom že zaključilo in so dosegli lepe uspehe. Pohitite tudi Vi in naj Vaš krožek ne bo zadnji.

ZTO. Iz Bratislave je prispel v Ljubljano kot zamenjanec Slovaške dijaške zveze tov. Stefáneek Anton, cand. phil. iz Bratislave. Želimu mu pri nas prijetno bivanje! Kot zamenjanec SDZ pa je odpotoval na Slovaško tov. Lobe Henrik, dipl. iur.

Podpirajte pokret katoliške mladine!

Gledališče

Fr. Herczeg:

Severna lisica

Premiera te ne bovekakoma pomembne komedije je bila 18. marca. Napisal jo je madžarski pisatelj Fr. Herczeg, ki je — kakor se da razbrati iz Gledališkega lista — najvidnejši v taboru madžarskih pisateljev, podpirajočih vlado.

Delo samo nam zgovorno priča, da si pisatelj ne belí glave z raznovrstnimi problemi, ki stopajo predenj in zahtevajo rešitev in razčiščenj. Pisatelj globokih korenin bi se take-mu problemu, kakor je polom v zakonu, ne izmikal. Herczeg pa se mu ogne čisto mirno, hoté in hladnokrvno, celo s smehom in dovtipom. In to silno spretno. Nezvestoba in razdor v zakonu mu dajeta samo dobrodošlo snov za duhovičenje, okretne odrske obrate, dovtipe in gibčen, lahek dialog.

Zgodba je kratka: Žena hodi na lov za severno lisico, a to je samo opravičilo za pohajkovanje, ki ji nudi dovolj časa in dosti prilik, da vara svojega nič hudega slutečega moža. Hišni prijatelj Tibor, ki je skoraj nevedé zaljubljen v lepo Ilono, z razkrinkanjem slepomišenja doseže, da se mož in žena ločita. Pisatelju je pa ločitev potrebna samo za to, da se čez čas »najdeta« hišni prijatelj Tibor in Ilona, si povesta ljubezen in skupaj odideta v življenje.

Kakor smo že omenili, Herczega ne mikajo globine, stvarem ne gleda rad do dna. Rajši ostane na površini. Zato je tudi prezrl v tej komediji sleherni problematiko in se zadovoljil z uganjanjem več ali manj posrečenih dovtipov na rovaš nastopajočih oseb. To pa je seveda prav zaradi takšne zgodbe, kakor si jo je izbral Herczeg, premalo, še več, zdi se nam premalo resno. Pisatelja namreč prav nič ne gane dejstvo, da se igra prav za prav z razva-